

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ŞARKI SÖYLEMEYE İLİŞKİN ALGILARI: METAFOR ANALİZİ

Serkan OTACIOĞLU*-Ömer ÜÇER**

Öz

Bu çalışmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye ilişkin metafor algılarının keşfedilmesidir. Bu amaç doğrultusunda nitel yöntem araştırması olan “fenomenoloji” deseni kullanılmıştır. Çalışmanın grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Atatürk, Hakkâri, Kafkas ve Marmara Üniversiteleri Müzik Eğitimi lisans programında öğrenim gören 112 müzik öğretmeni adayı oluşturmuştur. Araştırmada toplanan veriler içerik analizi tekniği ile incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında müzik öğretmeni adayları tarafından 74 metafor üretildiği görülmüştür. Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye ilişkin metaforik algıları 8 kategoride (duygu ve deneyim, sağlık, özgürlük/bağımsızlık, zamandan ve mekândan bağımsızlık, temel ihtiyaç, canlılık, kendini ifade etme, eğlence) ortaya çıkmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye ilişkin en fazla ürettiği kategori duygu ve deneyim, en az metafor ürettikleri kategorisi ise eğlence kategorisi olmuştur. Araştırma müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye ilişkin en çok tercih ettiği metaforların sırasıyla özgürlük, terapi, ilaç ve nefes almak olduğu görülmüştür. Çalışmanın sonuçları doğrultusunda müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye ilişkin ürettikleri metaforların genel olarak olumlu olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın geçerlilik güvenirliği Miles ve Huberman modeli ile sağlanmış ve kodlayıcılar arasında uyumun %88,8 olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Şarkı söyleme, Metafor, Müzik öğretmeni adayı, Fenomenoloji.

Music Teacher Candidates' Perceptions of Singing: Metaphor Analysis

Abstract

The aim of this study is to explore music teacher candidates' metaphor perceptions about singing. For this purpose, “phenomenology” design, which is a qualitative method research, was used. The group of the study consisted of 112 music teacher candidates studying in the Music Education undergraduate program of Atatürk, Hakkâri, Kafkas and Marmara Universities in the 2023-2024 academic year. The data collected in the study were analyzed by content analysis technique. The results of the study showed that 74 metaphors were produced by music teacher candidates. The metaphorical perceptions of music teacher candidates about singing were divided into 8 categories (emotion and experience: health, freedom/independence, independence from time and space, basic need, vitality, self-expression, entertainment). The category in which prospective music teachers produced the most metaphors about singing was emotion and experience, and the category in which they produced the least metaphors was entertainment. The research showed that the most preferred metaphors of prospective music teachers about singing were freedom, therapy, medicine and breathing, respectively. In line with the results of the study, it was determined that the metaphors produced by prospective music teachers about singing were generally positive. The validity and reliability of the study was ensured by Miles and Huberman model and it was seen that the agreement between the coders was 88.8%.

Keywords: Singing, Metaphor, Music teacher candidate, Phenomenology.

* Doç. Dr. Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı sotacioglu@marmara.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-6374-7134>

** Arş. Gör. Kafkas Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, omerucerr@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-6265-6468>

1. Giriş

Müzik eğitimi, müziksel davranış geliştirmeyi amaçlayan eğitim sürecidir. Müzik eğitimi birbiriyle bağlantılı üç alanda uygulanmaktadır. Bunlar genel müzik eğitimi, amatör müzik eğitimi ve profesyonel müzik eğitimidir. Genel müzik eğitimi, okullardaki temel müzik eğitimidir. Amatör müzik eğitimi, belirli sivil kuruluşlarda veya özel olarak oluşturulmuş imkânlarda gönüllü olarak müzik eğitimi almak isteyen bireylerin müzik eğitimidir. Profesyonel müzik eğitimi ise müziği meslek edinecek yetenekli kişilerin müzik okullarında aldıkları müzik eğitimidir (Uçan, 1997, ss. 32-38).

Müzik eğitimine genel olarak bakıldığında altı temel alt disiplinin ortaya çıktığı söylenebilir. Bu alt disiplinler; kulak eğitimi, müzik teorisi, performans (çalgısal ve vokal icra), kompozisyon-şeflik, müzikoloji, müzik pedagojisi ve kuramlarıdır (Çuhadar, 2016). Müzik eğitimi içerisinde önemli bir yere ve işleve sahip olan ses eğitimi, türüne ve düzeyine göre önceden planlanmış ilke ve yöntemlere göre planlı, programlı ve sistematik bir şekilde yürütülmektedir (Çevik, 2006, s. 647; Kekeç & Albuz, 2008). Töreyin'e (2008, s. 82) göre ses eğitimi, bireylerin anatomik ve fizyolojik yapısal özelliklerine göre, konuşurken veya şarkı söylerken sesini kullanmaları için gerekli davranışları öğreten etkileşim sürecidir. Birol-Bahar'a (2013, s. 114) göre ses eğitimi bireylerin konuşma ve şarkı söyleme ile ilgili davranışlarında gırtlığın (larenks) doğal yapısını ve sağlığını koruyarak, aynı zamanda seslendirilecek eserin müzikal ve dil yapılarını göz önünde bulundurarak olumlu değişiklikler oluşturma sürecidir.

Çoğu insan müziği tanımlamak için metaforik bir dil kullanırken kendisini rahat hisseder (Krantz, 1987). Müzik, öğrencilere daha iyi performans sergilemeyi öğretirken, birçok eğitmen müziğin duygusal niteliklerine dikkat çekmek için imgeler ve metaforlar kullanır (Schaerlaeken vd., 2021; Woody, 2002). Antović'e (2015) göre analitik veya tarihsel müzikolog için metafor, müzik sisteminin kendisini tanımlamak için gerekli olan vazgeçilmez bir araçtır. Bilinçli ya da değil, müzikolog müzik teorisinin neredeyse tüm yapılarını oluştururken metaforlar kullandığını ifade etmiştir.

Müzik için birçok metafor önerilmiştir. Scruton'a (1997) göre müzikal anlayış, mekân, ağırlık, çaba ve hareket metaforlarının düzenleyici bir rol oynadığı bir tür imgesel algıya dayanır. Bonde'ye (2007) göre metaforun müzik psikoterapisindeki potansiyelini özetlemek gerekirse, metafor bir imgesel rasyonalite meselesidir. Bir kavramın, bir olgunun ya da bir sorunun bir yönünü başka bir yönü açısından kavramamızı sağlar. Örneğin; Batı kültüründe ses perdesi yükseklik (yüksek ya da alçak) olarak tanımlanır (Schaerlaeken vd., 2021). Ancak farklı kültürler perdeyi temsil etmek için Liberya'daki Kpelle halkı için hafif/ağır (Stone, 1981) ve Amazon Havzası'ndaki Suyu halkı için genç/yaşlı (Zbikowski, 1998) gibi farklı terim kombinasyonları kullanır.

Müzikte, öğretme ve öğrenme bağlamlarında metaforik dilin kullanılması, müzik eğitimcilerinin çoğunlukla bunun değerinin tam olarak farkında olmasalar bile, bunu doğal bir strateji olarak geliştirdiklerini ifade etmiştir (Carvalho, 2012). Woody (2002) müzik eğitimcilerinin müzik performansında teknik, ifade ve becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olacak imgeler önermek için metaforları kullandıklarını ifade etmiştir.

Bu bağlamda şarkı söyleme, şarkı söylemenin yarattığı her türlü his ve düşüncenin metaforik olarak bir karşılığının olabileceği düşünülmektedir. Bireyler şarkı söylerken hem şarkının tonuna hem de şarkının sözlerine göre çeşitli duygu durumları yaşayabileceği gibi daha farklı duygu durumlarını topluluk önünde ya da sınavlarda şarkı söylerken yaşayabilmektedir. Bu nedenle müzik eğitimi sürecinin önemli boyutlarından biri olan şarkı söylemenin öğrenciler üzerinde yarattığı duyguyu metaforik olarak tespit etmek, şarkı söylemede yaşadıkları kaygıları veya mutlulukları tespit etmek, mutluluğu pekiştirmek ve kaygı düzeyini yok etmek açısından önemli görülebilir. Ayrıca şarkı öğretimi yapıldığında bireylerin bürünme ihtimali olan duygu durumlarını tasvir edebilmek için ses ve koro eğitimcilerine yol gösterebileceği düşünülmektedir.

Metafor kavramının kelime kökenine bakıldığında antik Yunan dilinden geldiği görülmektedir. Birleşik bir kelime olan “meta” ve “pherein” kelimelerinin birleşmesiyle ortaya çıkmıştır. “Meta” kavramı “öte”, “pherein” kavramı ise “taşımak” anlamına gelmektedir (Corbett & Connors, 1999, s. 122; Leino & Drakenberg, 1993, s. 15; Levine, 2005). Yunancadaki anlamı ile taşımak, transfer etmek, başkalaşım, bir sözcüğü doğal anlamı dışında kullanma ve anlam kaydırması olarak tanımlanmaktadır. Latin yazarlar ise bu kavramı aktarma, taşıma veya benzetme olarak kullanmışlardır (Nasalski, 2004, s. 44). Metafor kelimesi, genel yapısı ile birlikte birçok anlama gelmektedir. Birçok anlama karşılık gelmesi, temelde “taşımak” anlamıyla sonsuz bir evrenin açılımından doğmaktadır. Bu kelime, en basit yapı taşı olan mecazla başlayıp, kişileştirme, istiare, değişmece vb. gibi geniş bir anlam evrenine sahiptir (Güneş & Tezcan, 2021, s. 1).

Metafor ilk kez Lakoff ve Johnson’ın (1980) çalışmalarında geliştirilmiş ve eğitim çalışmalarında kullanılmaya başlanmıştır (Özdemir & Akkaya, 2013; Şengül & Katrancı, 2012). Metafor “bir tür şeyi (olgu, nesne, kavram gibi) başka bir tür şeye göre anlamak ve tecrübe etmek” olarak tanımlanmaktadır (Lakoff & Johnson, 1980, s. 27, Akt, Özdemir & Akkaya, 2013). Oxford vd. (1998) tarafından metafor, bir kavram, olgu ya da olayın başka bir kavramla ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Saban (2006) metafor kavramını gerçekte somut ve soyut arasında bağlantılar kurma süreci şeklinde açıklamıştır. Taylor’a (1984, s. 6, Akt, Yanar-Çelenk, 2019) göre metafor, nesnelere ve olgulara farklı anlam alanlarına ait kavramlara bağlayarak anlamamızı, yeniden kavramsallaştırmamızı ve farklı açılardan görerek daha önce gözden kaçan durumları anlamamızı sağlar. Yob (2013) metaforu, “bireyler karmaşık, soyut ve kuramsal bir konuyu keşfetmek ve anlamak istediğinde kullanır” şeklinde açıklamıştır. Metafor en yalın ifadeyle bir olay, durum veya nesneyi ifade etmek için başka bir nesne, durum veya olayın araç olarak kullanılmasıdır. Fakat burada söz konusu olan basit bir benzetmeden ziyade bireyin verili kavramı kendi düşünsel evreninde yorumlayıp yeniden üretmesi, ifade etmesi sürecidir (Gümüş & Belkıs, 2021).

Metaforların hem estetik düzeyde hem de eğitsel düzeyde önemli bir rol oynadığına dair yaygın bir kabul vardır. “*Bu nedenle metaforlar, bilinen kavram ve fikirleri bilinmeyenlerle ilişkilendirmek için kullanılan etkili bir öğretim aracı olabilir*” (Botha, 2009, s. 431). Eğitim alanlarında metaforlar, öğretmenlerin soyut kavramları yorumlamak için öğrencilerin deneyimleriyle ilgili daha somut ve tanıdık kavramları kullanmalarını sağlamak için etkili bir araç olabilmekte, böylece hedeflenen kavramların daha somut ve doğrudan bir anlayışını geliştirmelerine yardımcı olabilmektedir (Yee, 2017). Inbar’ın (1996) belirtildiği gibi metaforlar, bireyin olaya veya sürece yaklaşımını belirleyerek araştırmacıya durumu analiz etme ve konuya ilişkin gerekli düzeltmeleri yapma olanağı sağlar. Sonsel ve Ömür’e (2021) göre metaforlar, nitel araştırmalarda, özellikle de eğitim bilimlerinde sıklıkla kullanılmaktadır. Eğitimin her alanında olduğu gibi; farklı yaş gruplarının çeşitli kavramlara ilişkin algılarını belirlemeyi amaçlayan müzik eğitimi alanında da metaforlar sıklıkla kullanılmaktadır. Petrović ve Golubović (2018), müziğin sözel olarak tanımlanması için metaforik müzik terminolojisinin kullanılmasında müziğe yeni başlayan bireylerde soyut kavramları somutlaştırmak için metaforların kullandığını ifade etmiştir.

Bu çalışmada da müzik öğretmeni adaylarının şarkı söyleme metaforlarına yönelik nasıl algılara sahip olduğu ve bu algılara sebep olan faktörlerin neler olduğunun ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda “Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye ilişkin oluşturdukları metaforlar ve ortak özellikler bakımından hangi kategoriler altında toplanabilir?” sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmuştur.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye yönelik algılarını ortaya koymak için hangi tür metaforlar ürettiklerini belirlemeyi amaçlamaktadır ve nitel yöntem araştırması olarak planlanmıştır. Nitel araştırma, sayısal veriler işlenmeden deneyimleri, davranışları ve ilişkileri analiz eden araştırma yöntemlerini kapsayan geniş bir terimdir (Merriam, 2009). Yıldırım ve Şimşek (2018, s. 37) nitel araştırmayı “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama araçlarının kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” şeklinde açıklamıştır. Araştırmada nitel yöntem araştırma desenlerinden olan olgu bilim “fenomenoloji” deseni kullanılmıştır. Olgu bilim araştırma deseni, bireylerin bir olgu veya kavramla ilgili yaşamış oldukları deneyimlerin ortak anlamını tanımlar. Araştırmacı bütün katılımcıların deneyimlerinin ortak özelliklerinin tanımlanmasına odaklanır (Creswell, 2018, s. 77). Olgu bilim araştırma deseni, bir bireyin bir nesne veya olaya ilişkin kişisel algısı ile ilgilenmektedir (Smith & Osborn, 2003). Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye yönelik metaforik algılarının ortak anlamlarının ortaya konulması amaçlandığı için fenomenolojik araştırma deseninin bu çalışmada tercih edilmiştir. Fenomenoloji, algılama süreci sonucunda ortaya çıkan “algı durumları” ile nesnelere hakkındaki bilgiyi, duyularla kavranabilen, farkına varılabilen, gözlemlenebilen ve öznel deneyimin konusu olan fenomenler üzerinden inceler (Tutar, 2023). Bu doğrultuda yapılan çalışmada da müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye ilişkin ürettikleri metaforların bireysel deneyim ve algı durumları açısından incelemek önem arz etmektedir.

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmada amaçsal örneklem tekniklerinden olan uygun durum örnekleme örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak sağlayan örnekleme tekniğidir (Büyükoztürk vd., 2018, s. 92). Uygun durum örnekleme tekniği, araştırma yapılacak birey ya da grupların araştırma sürecine dahil edilmesinin daha kolay ya da bunlara daha kolay ulaşılabilir olmasıdır (Ekiz, 2009, 116). Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 akademik yılı itibarıyla Marmara Üniversitesi, Hakkâri Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim dallarında öğrenim gören 112 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilere yönelik demografik veriler tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri

Cinsiyet	f	%	Üniversite	f	%	Sınıf	f	%
Kadın	75	66.96	Atatürk Üniversitesi	28	25.00	1	31	27.68
Erkek	37	33.04	Hakkâri Üniversitesi	13	11.61	2	40	35.71
			Kafkas Üniversitesi	12	10.71	3	25	22.32
			Marmara Üniversitesi	59	52.68	4	16	14.39
Toplam	112	100	Toplam	112	100	Toplam	112	100

Tablo 1’de çalışma grubunun demografik verilerine bakıldığında katılımcıların 75’inin kadın (%66.96), 37’sinin erkek (%33.04) olduğu görülmektedir. Müzik öğretmeni adaylarının 59’u (%52.68) Marmara Üniversitesi, 28’i (%25) Atatürk Üniversitesi, 13’ü (%11.61) Hakkâri Üniversitesi ve 12’si

(%10.71) Kafkas Üniversitesinde bulunmaktadır. Birinci sınıf düzeyinde 31 (%27.68), ikinci sınıf düzeyinde 40 (%35.71), üçüncü sınıf düzeyinde 25 (%22.32) ve dördüncü sınıf düzeyinde 16 (%14.39) öğrenci araştırmaya katılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının metaforik algılarını ortaya çıkarmak için araştırmacılar tarafından geliştirilen ve iki bölümden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünü müzik öğretmeni adaylarının demografik bilgilerine yönelik sorular oluşturmuştur. Araştırmanın ikinci bölümünde ise müzik öğretmeni adaylarından verilen kavramlar bağlamında “Şarkı söylemek gibidir, çünkü” ifadesinin doldurulması istenmiştir. Veriler, Marmara Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi ve Hakkâri Üniversitesinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında araştırmacılar tarafından yüz yüze, Atatürk Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında ise “Google Formlar” üzerinden toplanmıştır. Veri toplama sürecinde yüz yüze toplanan veriler 13.05.2024 – 17.05.2024 tarihleri arasında “Google Formlar” üzerinden toplanan veriler 13.05.2024 – 24.05.2024 tarihleri arasında toplanmış olup katılımcılara tek bir metafor üzerinden derinlemesine düşüncelerini sağlamak amacı ile 15'er dakika süre verilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler nitel yöntem analiz türlerinden biri olan içerik analizi yaklaşımına göre analiz edilmiştir. İçerik analizi, veri analizinde üst düzey analiz biçimlerinden biri olan yorumsal analiz kapsamında yer almaktadır (Ekiz, 2007). Yıldırım ve Şimşek'e göre (2021, s. 250) içerik analizi, benzer verileri belirli bir kavramsal veya tematik çerçeve içinde bir araya getirilmesi ve anlaşılır bir şekilde yorumlanmasıdır. Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye ilişkin ürettikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanma sürecinde şu aşamalar dikkate alınmıştır: Metaforların kodlanması ve ayıklanması, metaforların sınıflandırılması, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliği sağlama ve raporlama (Saban, 2008). Verilerin analiz sürecinde daha kolay ilerlenebilmesi için veriler Maxqda programına aktarılmış ve araştırmacılar veriler üzerinde aynı anda çalışmışlardır. Öğrencilerin şarkı söylemeye ilişkin ürettikleri metaforlar birkaç kez okunduktan sonra hangi kavramın metaforu daha iyi ifade edebileceği tartışılmış ve buna göre taslak kategoriler oluşturulmuştur. Daha sonra 2 alan uzmanının görüşleri alınarak, uzmanların oluşturduğu kategoriler ve araştırmacıların taslak kategorileri üzerinde araştırmacılar toplam 8 kategori oluşturmuş ve raporlama yapılmıştır. Raporlama noktasında çalışma grubu etik nedenlerden dolayı K1, K2, K3... şeklinde kodlanmıştır. Çalışmanın geçerlilik güvenilirliği Miles ve Huberman (1994) güvenilirlik formülü [Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)] kullanılmış bu doğrultuda araştırmacılar arasındaki uyum %88.8 olarak tespit edilmiştir. Bu tespit ulaşılan sonuçların güvenilir olduğunu göstermektedir.

2.5. Araştırma Etiği

Araştırmanın etik kurul izni, Kafkas Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 08.05.2024 tarih ve 2024-58 sayılı kararı ile alınmıştır.

3. Bulgular

Tablo 2

Müzik Öğretmeni Adaylarının Şarkı Söylemeye İlişkin Ürettikleri Metaforlar Ve Kategorik Dağılımları

Kategoriler	Metafor (frekans)	Metafor sayısı	f	%
Duygu ve deneyim	Ağlamak (1), Âşık olmak (3), Buz pateni (1), Çiçek (1), Çocukluk oyunu (1), Dans etmek (3), Dinlenmek (1), Doğum sancısı (1), Duyguları anlatmak (2), Duyguları olduğu gibi akıtmak (1), Hayat	24	32	28.57

	(1), Heyecan (1), Huzur (4), Ormanda yürümek (1), Pantolonun düşmesi (1), Parkta yürümek (1), Sevgi (2), Sorumluluktan kaçmak (1), Sözlüye çıkmak (1), Tatlı (1), Telepati (1), Yağmur sesi (1), Yaşamak (1)			
Sağlık	Antidepresan (1), İlaç (6), Terapi (8), Tedavi (1), Spor yapmak (2)	5	18	16.07
Özgürlük/Bağımsızlık	Çocuk (1), Deniz (1), Ruhunu anlatmak (1), Ruhun özgürleşmesi (2), Özgürlük (10)	6	15	13.39
Zamandan ve mekândan bağımsızlık	Ay (1), Boşluk (1), Dünyadan uzaklaşmak (1), Evren (1), Gökyüzü (1),			
Temel İhtiyaç	Nefes almak (4), Su içmek (2), Duş almak (1), Konuşmak (1), Uyku (1), Yemek (2)	6	11	9.82
Canlılık	Ağaç (1), Bahar ayı (1), Güneş (1), Hayal (1), Işık (1), İlkbahar (1), Kitap (1), Uçmak (2)	8	9	8.04
Kendini ifade etme	Çığlık (1), Dertleşmek (1), Duygu paylaşmak (1), Enstrüman çalmak (1), Feryat etmek (1), İsyan Etmek (1), Resim yapmak (1), Üretmek (1)	8	8	7.14
Eğlence	Bulmaca çözmek (1), Gezmek (1), Keşfe çıkmak (1), Oyun (2)	4	5	4.46
Toplam		74	112	100

Kategori 1. Duygu ve Deneyim

Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söyleme metaforik algılarına ilişkin oluşan “duygu ve deneyim” kategorisinin bulgularına bakıldığında en çok belirtilen metaforların huzur (4), âşık olmak (3), dans etmek (3) ve sevgi (2) olduğu görülmektedir. Bu kategoride oluşturulan metaforlar müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemenin duygu ve deneyim aracı olarak niteledikleri görülmektedir. Bu kategoride yer alan metaforlar ve nedenlerinin bazıları öğrenciler tarafından şu şekilde belirtilmiştir:

“Şarkı söylemek âşık olmak gibidir, çünkü sevildikçe iyileşir insan.” K(66)

“Şarkı söylemek huzur gibidir, çünkü içindeki mutluluğu bulmana yardımcı olur.” K(53)

“Şarkı söylemek dans etmek gibidir, çünkü ritmin ve güzelliğin ahenkli yürüyüşüdür.” K(108)

“Şarkı söylemek sevgi gibidir, çünkü Sevgi çoğaldıkça insanların mutlu olduğu gibi şarkı söylemekte insanı mutlu eder.” K(74)

“Şarkı söylemek ormanda yürümek gibidir, çünkü huzur verir.” K(20)

“Şarkı söylemek sözlüye çıkmak gibidir, çünkü utanç verir.” K(55)

Kategori 2. Sağlık

Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söyleme metaforik algılarına yönelik oluşan “sağlık” kategorisinin bulgularına bakıldığında 18 müzik öğretmeni adayı tarafından 5 metafor üretildiği görülmüştür. Bu metaforların antidepresan (1), ilaç (6), terapi (8), tedavi (1) ve spor yapmak (2) olduğu görülmektedir. Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar ve nedenleri şu şekilde belirtilmiştir:

“Şarkı söylemek terapi gibidir, çünkü benim hayatımın anlamadır.” K(28)

“Şarkı söylemek ilaç gibidir, çünkü Derdinin devasını bazen hareketli bazen ağır bir ezginin sözlerle buluşumun da ortaya çıkar.” K(91)

“Şarkı söylemek tedavi gibidir, çünkü iyileştirir.” K(2)

“Şarkı söylemek spor yapmak gibidir, çünkü ikisinde de yeterli bilgiye, kondisyona sahip olamadığım için yapamıyorum.” K(21)

“Şarkı söylemek spor yapmak gibidir, çünkü zevklidir.” K(39)

Kategori 3. Özgürlük/Bağımsızlık

Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söyleme metaforik algılarına yönelik oluşan “özgürlük/bağımsızlık” kategorisinde, 15 müzik öğretmeni tarafından 6 metafor üretilmiştir. Bunların sırasıyla; çocuk (1), deniz (1), ruhu anlatmak (1), ruhun özgürleşmesi (2) ve özgürlük (10) olduğu görülmektedir. Özgürlük/bağımsızlık kategorisinde öğrencilerin üretmiş oldukları metaforlar ve nedenleri şu şekilde belirtilmiştir;

“Şarkı söylemek özgürlük gibidir, çünkü neyi nasıl söyleyeceğine sen karar verirsin.” K(5)

“Şarkı söylemek özgürlük gibidir, çünkü içindeki tüm sevgiyi nefreti haykırırsın.” K(22)

“Şarkı söylemek ruhu anlatmak gibidir, çünkü ifade özgürlüğü vardır.” K(71)

“Şarkı söylemek ruhu özgürleşmesi gibidir, çünkü tüm sıkıntılardan arındırır.” K(45)

“Şarkı söylemek çocuk gibidir, çünkü masum ve korkusuzdur.” K(65)

Kategori 4. Zamandan ve Mekândan Bağımsızlık

Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söyleme metaforik algılarına yönelik oluşan “Zamandan ve mekândan bağımsızlık” kategorisinde 14 müzik öğretmeni aday 13 metafor üretmiştir. Üretilen göze çarpan metaforlar; uzay boşluğunda süzülme (2), dünyadan uzaklaşmak, evren (1), gökyüzü (1) ve rüya olduğu söylenebilir. Bu kategoride öğrenciler tarafından verilen metaforlar ve nedenleri şu şekilde belirtilmiştir;

“Şarkı söylemek uzay boşluğunda süzülme gibidir, çünkü nerede olursan ol gözünü kapattığında hayal ettiğin ortamda olursun.” K(59)

“Şarkı söylemek evren gibidir, çünkü sonsuzdur.” K(13)

“Şarkı söylemek gökyüzü gibidir, çünkü uçsuz bucaksızdır.” K(24)

“Şarkı söylemek rüya gibidir, çünkü gerçek hayattan uzaklaştırır.” K(25)

“Şarkı söylemek masal anlatmak gibidir, çünkü sınırsız hayal gücü vardır.” K(36)

Kategori 5. Temel İhtiyaç

Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söyleme metaforik algılarına yönelik oluşan “temel ihtiyaç” kategorisinin bulgularına bakıldığında 10 müzik öğretmeni aday 6 metaforun üretildiği görülmektedir. Üretilen metaforların sırasıyla; nefes almak (4), su içmek (2), yemek (2), duş almak (1), konuşmak (1) ve uyku (1) olduğu görülmektedir. Temel ihtiyaç kategorisinde öğrenciler tarafından verilen metaforlar ve nedenleri şu şekilde belirtilmiştir;

“Şarkı söylemek nefes almak gibidir, çünkü doğal olmalıdır.” K(11)

“Şarkı söylemek nefes almak gibidir, çünkü olmadan yaşayamazsın.” K(57)

“Şarkı söylemek su içmek gibidir, çünkü su gibi susuzluğu giderir doyum sağlar.” K(77)

“Şarkı söylemek uyku gibidir, çünkü dinlendirir.” K(75)

“Şarkı söylemek yemek gibidir, çünkü hep söylersin ama hep de ihtiyacın olur, acıkırsın.” K(20)

Kategori 6. Canlılık

Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söyleme metaforik algılarına yönelik oluşan “canlılık” kategorisinin bulgularına bakıldığında 9 müzik öğretmeni adayı tarafından 8 farklı metafor üretildiği görülmüştür. Üretilen metaforların; ağaç (1), bahar ayı (1), güneş (1), hayal (1), ışık (1), ilkbahar (1), kitap (1) ve uçmak (2) olduğu görülmektedir. Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar ve nedenleri şu şekilde belirtilmiştir;

“Şarkı söylemek uçmak gibidir, çünkü hissederek kanat çırparsın.” K(68)

“Şarkı söylemek bahar ayı gibidir, çünkü bahar ayları güzeldir.” K(23)

“Şarkı söylemek ilkbahar gibidir, çünkü içimde sayısız çiçek açar.” K(27)

“Şarkı söylemek kitap gibidir, çünkü ruhu dinlendirir.” K(73)

“Şarkı söylemek uçmak gibidir, çünkü Hissederek kanat çırparsın.” K(68)

Kategori 7. Kendini ifade etme

Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söyleme metaforik algılarına yönelik oluşan “kendini ifade etme” kategorisinde 8 müzik öğretmeni adayı tarafından 8 farklı metaforun üretildiği belirlenmiştir. Bu metaforların sırasıyla; çığlık (1), dertleşmek (1), duygu paylaşmak (1), enstrüman çalmak (1), feryat etmek (1), isyan etmek (1), resim yapmak (1) ve üretmek (1) olduğu görülmektedir. Öğrenciler tarafından oluşturulan göze çarpan metaforlar ve nedenleri şu şekilde belirtilmiştir.

“Şarkı söylemek dertleşmek gibidir, çünkü söylediğinde rahatlırsın.” K(50)

“Şarkı söylemek duygu paylaşmak gibidir, çünkü şarkı duygusuz değildir.” K(61)

“Şarkı söylemek enstrüman çalmak gibidir, çünkü ikisinin de benzer özellikleri vardır.” K(8)

“Şarkı söylemek isyan etmek gibidir, çünkü özgürsündür.” K(19)

“Şarkı söylemek üretmek gibidir, çünkü sesler bir resim oluşturur.” K(47)

Kategori 8. Eğlence

Müzik öğretmeni adaylarının şarkı söyleme metaforik algılarına yönelik oluşan “eğlence” kategorisinin bulgularına bakıldığında 4 müzik öğretmeni adayları tarafından 5 metafor üretildiği belirlenmiştir. Üretilen metaforların sırasıyla; bulmaca çözmek (1), gezmek (1), keşfe çıkmak (1) ve oyun (2) olduğu görülmektedir. Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar ve nedenleri şu şekilde belirtilmiştir;

“Şarkı söylemek bulmaca çözmek gibidir, çünkü sayısız bulmaca çeşidi vardır.” K(78)

“Şarkı söylemek gezmek gibidir, çünkü insanı çok farklı yerlere götürür.” K(51)

“Şarkı söylemek keşfe çıkmak gibidir, çünkü ikisinde duygularımızı keşfetmeye yarar.” K(4)

“Şarkı söylemek oyun gibidir, çünkü insanı eğlendirir.” K(34)

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında müzik öğretmeni adaylarının şarkı söyleme algılarına yönelik üretecekleri metaforların neler olduğunu amaçlayan araştırmada, 112 müzik öğretmeni adayının verdiği cevaplardan toplamda 74 metafor üretildiği belirlenmiştir. Üretilen bu metaforlara yönelik yapılan içerik analizinde hem araştırmacılar hem de 2 alan uzmanının kodlamaları üzerine toplamda 8 kategori oluşmuştur. Oluşan bu kategoriler sırasıyla; “duygu ve deneyim” kategorisinde 32 müzik öğretmeni adayları tarafından 24 metafor, “sağlık” kategorisinde 18 müzik öğretmeni adayları tarafından 5

metafor, “özgürlük/bağımsızlık” kategorisinde 15 müzik öğretmeni adayı tarafından 6 metafor, “zamandan ve mekândan bağımsızlık” kategorisinden 14 müzik öğretmeni adayı tarafından 13 metafor, “temel ihtiyaç” kategorisinde 11 müzik öğretmeni adayı tarafından 6 metafor, “canlılık” kategorisinde 9 müzik öğretmeni adayı tarafından 8 metafor, “kendini ifade etme” kategorisinde 8 müzik öğretmeni tarafından 8 metafor ve son olarak “eğlence” kategorisinde ise 5 müzik öğretmeni adayı tarafından 4 farklı metaforun üretildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye yönelik oluşturdukları metafor sayısının bu kadar fazla olması şarkı söyleme kavramının tek ya da birkaç metafor ile açıklanamayacağına göstergesidir denilebilir. Karakoç ve Aryol (2022) yapmış oldukları çalışmada “Anadolu” liselerinde öğrenim gören öğrencilerin şarkı söyleme metafor algılarına yönelik 150 lise öğrencisinin 89 adet farklı metafor ürettiklerini tespit etmişlerdir.

Müzik öğretmeni adayları tarafından şarkı söyleme metaforik algıları en çok “duygu ve deneyim” kategorisinde yer almaktadır. Bu kategoride 32 müzik öğretmeni adayı tarafından toplam 24 farklı metafor üretilmiştir. Bu kategoride, huzur, âşık olmak, duyguları anlatmak ve sevgi en çok üretilen metaforlar olmuştur. Bu kategori altında üretilen metaforların 20’sinin olumlu 4’ünün ise olumsuz olduğu görülmüştür. Duygu ve deneyim kategorisi bağlamında şarkı söylemeye yönelik Karakoç ve Aryol (2022), çalgı eğitimine yönelik Aytemur ve Gültekin (2022) ile Girgin (2019), müzik kavramına yönelik Çetinkaya (2019), öğrencilerin müzik ve müzik eğitimi alanına yönelik öğrencilerin ürettikleri metaforlarda duygu ile ilişkili metaforların ürettiğini söylemek mümkündür. Öğrencilerin ürettikleri metaforlar incelendiğinde şarkı söyleme sürecinde duyguların yoğun olduğu ve bu süreç içinde deneyimlerin de önem arz ettiği söylenebilir.

Araştırmada ikinci kategori olan “sağlık” kategorisi, en çok metaforun üretildiği bir diğer kategori olmuştur. Bu kategoride üretilen metaforların antidepresan, ilaç, terapi, tedavi ve spor yapmak olduğu tespit edilmiştir. Hallam (2001) müziği, bireyin duygu ve ifadelerinin başlangıç noktası, insanların duygularını etkileyebilen ve aynı zamanda iyileştirme gücüne sahip bir terapi aracı olarak görmüştür. Akça vd. (2022), öğrencilerin müzik kavramına yönelik metaforik algılarına yönelik yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin müziği fiziksel ve ruhsal iyileşmeye yönelik öğeler ile ilişkilendirdiğini tespit etmişlerdir. Bu doğrultuda müziğin iyileştirici bir gücünün olduğunu söylemek kaçınılmazdır.

Bir diğer kategori olan “özgürlük/bağımsızlık” kategorisinde müzik öğretmeni adaylarının şarkı söylemeye ilişkin özgürlük, ruhun özgürleşmesi, çocuk, deniz ve ruhu anlatmak metaforlarını ürettikleri görülmüştür. Meydan ve Özdemir (2023), özengen müzik eğitimi alan bireylerin çalgı çalmaya ilişkin metaforik algılarında öğrencilerin çalgı çalmaya yönelik üretmiş oldukları metaforlarda özgürlük kavramını kullandıklarını tespit etmiştir. Bu doğrultuda bireylerin müzik eğitiminde kendisini özgür ve bağımsız hissetmesinin gelişim sürecinde önemli olabileceği ve buna ek olarak şarkı söylemenin özgürlük ve bağımsızlığın bir göstergesi olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın dördüncü kategorisi olan “zamandan ve mekândan bağımsızlık” kategorisinde 14 müzik öğretmeni adayının farklı 13 metafor oluşturduğu görülmüştür. Bu kategoride öğrenciler şarkı söylemeye yönelik evren, gökyüzü, meditasyon, dünyadan uzaklaşmak, uzay boşluğunda süzülme gibi farklı metaforlar üretmişlerdir. Macedo (2015), müzik ve müzik yazımında mekânsal metaforların kullanıldığını ifade etmiştir. Girgin (2019), müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalmaya ilişkin metaforik algılarında öğrencilerin deniz, evren, gökyüzü, okyanus ve sonsuzluk gibi metaforlar ürettiğini, Karakoç ve Aryol (2022) lise öğrencilerinin şarkı söylemeye ilişkin metaforik algılarında mekân ile ilgili kavramların kullanıldığını tespit etmişlerdir. Bu doğrultuda müzik eğitimcilerinin, müzik eğitimi sürecinde somutlaştırma adına bazı soyut kavramları kullanabilecekleri düşünülmektedir.

Araştırmanın bir diğer kategorisi olan “temel ihtiyaç” kategorisine göre müzik öğretmeni adayları şarkı söylemeye ilişkin metaforlar üretirken bunun bir ihtiyaç olduğunu ifade etmişlerdir. Bu

kategoride öğrenciler nefes almak, su içmek, duş almak, konuşmak, uyku ve yemek gibi 6 farklı metafor üretmişlerdir. Düzgören ve Gerekten (2017) ile Uzunkavak ve Gül (2019) lise öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlarda temel ihtiyaç kategorisine yönelik metaforların ürettiğini tespit etmişlerdir. Acay-Sözbir ve Çamlıbel-Çakmak (2016) ise okul öncesi öğretmen adaylarının müzik kavramına ilişkin metaforlarda hem bir müzik öğretmeni hem de bir müzik öğretmeni adayı için müziğin temel taşlarından biri olan şarkı söylemenin temel bir ihtiyaç olduğu hatta bu ihtiyacın hayati bir önem taşıdığı görülebilir.

Araştırmanın altıncı kategorisi olan “canlılık” kategorisinde 9 müzik öğretmeni adayı tarafından 8 farklı metafor üretildiği tespit edilmiştir. Üretilen bu metaforlar, ağaç, bahar ayı, güneş, hayal, ışık, ilkbahar, kitap ve uçmak olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde öğrencilerin müzik veya müzik eğitimine ilişkin metaforik algılarını araştıran çalışmalarda “canlılık” kategorisine yönelik herhangi bir çalışmaya ulaşılmamıştır. Ancak, Çetinkaya (2019) ve Sonsel ve Ömer (2021) farklı kategorilerde örnek metaforların olduğunu tespit etmişlerdir. Acay-Sözbir ve Çamlıbel-Çakmak (2016), okul öncesi öğretmen adaylarının müzik kavramına ilişkin üretmiş oldukları metaforları “doğa nesnesi” kategorisi altına toplamışlardır. Bu doğrultuda şarkı söylemenin insanların ruhsal canlılığının bir göstergesi olarak görüldüğü düşünülebilir.

Araştırmanın bir diğer kategorisi olan “kendini ifade etme” kategorisinde 8 müzik öğretmeni adayı tarafından 8 farklı metafor ürettikleri tespit edilmiş, bu metaforlardan 5’inin olumlu (dertleşmek, duygu paylaşmak, enstrüman çalmak, resim yapmak, üretmek), 3’ünün ise olumsuz (çılgılık, feryat etmek, isyan etmek) olduğu görülmüştür. Ancak olumsuz gibi görünen, dertleşmek, çılgılık, feryat etmek ve isyan etmek metaforları olmuş gibi gözükse de üretilen metaforun nedenine bakıldığında olumlu olduğunu söylemek mümkündür. Bu doğrultuda şarkı söylemenin kendini ifade etme gibi önemli bir gücünün olduğu söylenebilir.

Araştırmanın son kategorisi olan “Eğlence” kategorisi en az metaforun üretildiği kategori olmuştur. Bu kategoride 5 müzik öğretmeni adayı şarkı söylemeye ilişkin 4 farklı metafor üretmiş ve bu metaforların; bulmaca çözmek, gezmek, keşfe çıkmak ve oyun olduğu tespit edilmiştir. Meydan ve Özdemir (2023), özengen müzik eğitimi alan bireylerin çalgı çalmaya ilişkin, Babacan (2014) lise öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin eğlence kategorisine yönelik metaforların üretildiğini tespit etmişlerdir. Ancak müzik öğretmeni adaylarının bu kategoriye yönelik çok az metafor ürettikleri görülmüştür. Çalgı çalma veya şarkı söylemeye yönelik öğrenciler yapmış oldukları işi eğlenceli bir hale getirdiğinde devamlılığın söz konusu olduğunu söylemek mümkün olabilir.

Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında şarkı söylemenin duygu ve deneyim gerektirdiği, bir tür terapi görevi gördüğü, insanları özgür ve bağımsız hissettirdiği, canlandırdığı, eğlendirdiği, bir somutlaştırma aracı ve temel bir ihtiyaç olduğu ayrıca bireylerin kendileri ifade etmek için kullandıkları bir yöntem olduğu verilen cevaplar neticesinde görülmüştür.

Şarkı söylemeye yönelik metaforların, ses eğitimi ve koro eğitimi derslerinde müziği somutlaştırmak, öğrencilerin hayal gücünü geliştirmek ve yaratıcılığa katkı sunmak amacıyla kullanılabilmesi önerilebilir. Buna ek olarak bu araştırma konservatuvarların opera ve ses eğitimi bölümlerinde, güzel sanatlar fakülteleri ses eğitimi bölümlerinde ve tiyatro bölümlerinde yeniden uygulanması önerilebilir. Aynı şekilde orta ve lise dereceli okullarda ve güzel sanatlar liselerinde şarkı söyleme, şarkı söyleme kaygısı veya şarkı söyleme çekingenliğine ilişkin durumlarını ortaya çıkartılması için metafor çalışmalarının yapılması önerilebilir.

5. Kaynakça

- Acay-Sözbir, S., & Çamlıbel-Çakmak, Ö. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının “müzik” kavramına ilişkin metaforik algıları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (42), 269-282. <https://doi.org/10.9761/JASSS3248>
- Akça, O. M., Şen, Ç., & Kurtaslan, Z. (2019). Bilim ve sanat merkezleri müzik alanı öğrencilerin müzik kavramına yönelik algılarının belirlenmesi: bir metafor analizi çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 123-145.
- Antović. M. (2015). Metaphor in music or metaphor about music: A contribution to the cooperation of cognitive linguistics and cognitive musicology (Antović M., Trans.). In Stanojević M. (Ed.), *Metaphors we study: Contemporar* (pp. 233–254). Srednja Europa. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2566258>
- Aytemur, B., & Elif G. (2022). Flüt öğrencilerinin müziksel yorumlama sürecine metaforlar yoluyla yaratıcı katılımları. *İdil*, (93), 721–744. <https://doi.org/10.7816/idil-11-93-08>
- Babacan, E. (2014). AGSL öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları: metafor analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(12), 124-132.
- Birol-Bahar, G. (2003, 30-31, Ekim). *Müzik öğretmeni adaylarında düzgün, doğru ve etkili konuşma yönünden bireysel ses eğitimi dersinin önemi* [Sempozyum Bildirisi]. Cumhuriyetimizin 80. yılında müzik sempozyumu, Malatya: İnönü Üniversitesi, (111-115).
- Bonde, L. O. (2007). Music as metaphor and analogy: A literature essay. *Nordic Journal of Music Therapy*, 16(1), 73–81. <https://doi.org/10.1080/08098130709478173>
- Botha, E. (2009). Why metaphor matters in education. *South African Journal of Education*, 29(4), 431-444. <https://doi.org/10.15700/saje.v29n4a287>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Pegem.
- Calvarho, S. (2012). Metaphor as a teaching and learning tool in music composition, *A Contratiempo: Revista de Música en la Cultura*, (17), 1-11.
- Corbett, E. P., & Connors, R. J. (1999). *Classical rhetoric for the modern student*. Oxford University.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* [Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches]. M. Bütün & S. B. Demir (Edt.). Siyasal.
- Çetinkaya, Y. (2019). Müzik bölümü öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin metaforik algıları. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 539-547.
- Çevik, S. (2006, 26-28, Nisan). *Müzik öğretmenliği eğitiminde ses eğitimi alan derslerinin müzik öğretmenliği yeterlilikleri yönünden değerlendirilmesi* [Sempozyum Bildirisi]. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, (641-657).
- Çuhadar, C. H. (2016). Dünyadaki profesyonel müzik eğitiminin incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (58), 243-251.
- Düzgören, H., & Gerekten, S. E. (2017). Anadolu Lisesi öğrencilerinin “müzik dersi” kavramına ilişkin algıları. *Online Journal Of Music Sciences*, 2(3), 86-117.

- Ekiz, D. (2007). Bilimsel araştırmalarda nitel veri analizi ve yorum. D. Ekiz (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (ss. 189-217). Lisans.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Genişletilmiş 2. baskı). Anı.
- Girgin, D. (2019). Müzik öğretmenleri adaylarının çalgı eğitimine yönelik metaforik algıları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(1), 161-175. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.7m>
- Gümüş, Y. E., & Belkis, Ö. (2021). Sahne sanatları öğrencilerinin yaratıcılık kavramına ilişkin metaforik algıları. *Konservatoryum-Conservatorium*, 8(2), 179-201. <https://doi.org/10.26650/CONS2021-963338>
- Güneş, C., & Tezcan, R. (2021). Metafor ve eğitimde metaforik çalışmalar için bir uygulama rehberi. B. Kılcal (Ed.), *Metafor Nedir, Ne Değildir?* içinde (4. baskı, ss. 1-16). Pegem.
- Hallam, S. (2001). *“Learning in music”, Issues in Music Teaching*. Routledge.
- Inbar, D. E. (1996). The free educational prison: metaphors and images. *Educational Research*, 38(1), 77-92. <https://doi.org/10.1080/0013188960380106>
- Kalay Meydan, S., & Özdemir, S. (2023). A Survey on Perceptions of Playing any Musical Instrument of the Individuals who Receive Amateur Musical Education: A Metaphorical Analysis. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi (Özel Sayı 1 (Cumhuriyetin 100. Yılına))*, 1427-1438. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1357099>
- Karakoç, E., & Aryol, H. (2022). Anadolu Lisesi öğrencilerinin “müzik dinlemek” ve “şarkı söylemek” kavramlarına ilişkin algıları: Metafor analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 211-230. <https://doi.org/10.21733/ibad.993181>
- Kekeç, D. Y., & Albuz, A. (2008). Müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan bireysel ses eğitimi derslerinde Türk müziğine dayalı ezgilerin kullanımına ilişkin bir araştırma. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 51-67.
- Krantz, S. C. (1987). Metaphor in Music. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 45(4), 351–360. <https://doi.org/10.2307/431325>
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago University of Chicago.
- Leino, A. L., & Drakenberg, M. “Metaphor: An educational perspective”. *University of Helsinki Department of Education Research Bulletin*, (84), 1-79.
- Levine, P. M. (2005). Metaphors and images of classrooms. *Kappa Delta Pi Record*. 41(4), 172-175. <https://doi.org/10.1080/00228958.2005.10532066>
- Macedo, F. (2015). Space as metaphor: The use of spatial metaphors in music and Music writing. *Signata*, (6), 215-230. <https://doi.org/10.4000/signata.1085>
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Nasalski, I. (2004). *Die politische metaphor im Arabischen: Untersuchungen zu semiotik und symbolik der politischen sprache am beispiel Ägyptens*. Wiesbaden, Germany: Harrasowitz Verlag. Eriřim adresi: https://books.google.com.tr/books?id=ZBICj0JsfdIC&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false. [04.05.2024].

- Oxford, R. L., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R. Z., Saleh, A., & Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: Toward a systematic typology for the language teaching field. *System*, 26(1), 3-50. [https://doi.org/10.1016/S0346-251X\(97\)00071-7](https://doi.org/10.1016/S0346-251X(97)00071-7)
- Özdemir, S., & Akkaya, E. (2013). Genel Lise Öğrenci ve Öğretmenlerinin Okul ve İdeal Okul Algılarının Metafor Yoluyla Analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 295-322.
- Petrović, M., & Golubović, M. (2018). The use of metaphorical musical terminology for verbal description of music. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 44(2), 627-641. <https://doi.org/10.31724/rihjj.44.2.20>
- Saban, A. (2006). Functions of metaphor in teaching and teacher education: A review essay. *Teaching Education*, 17(4), 299–315. <https://doi.org/10.1080/10476210601017386>
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetim*, 14(55), 459-496.
- Schaerlaeke, S., Glowinski, D., & Grandjean, D. (2021). Linking musical metaphors and emotions evoked by the sound of classical music. *Psychol Music*, 50(1), 245-264. <https://doi.org/10.1177/0305735621991235>
- Scruton, R. (1999). *The aesthetics of music*. Oxford University.
- Smith, J. A., & Osborn, M. (2003). Interpretative phenomenological analysis. In J. A. Smith (Ed.), *Qualitative psychology: A practical guide to methods* (pp. 51–80). Sage.
- Sonsel, Ö. S., & Ömür, Ö. (2021). Post Covid-19 metaphoric perceptions of preservice music teachers on the concepts of “distance education, home, graduation, university and future”. *World Journal of Education*, 11(5), 1-16. <https://doi.org/10.5430/wje.v11n5p1>
- Stone, R. M. (1981). Toward a Kpelle conceptualization of music performance. *The Journal of American Folklore*, (94), 188–206. <https://doi.org/10.2307/540124>
- Şengül, S., & Katranci, Y. (2012). Metaphors that prospectives primary school teachers possess on the concept of “mathematics”. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, (46), 1470-1475. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.323>
- Taylor, W. (1984). Metaphors of educational discourse. W. Taylor (Ed.), *Metaphors of education, studies in education* (pp. 4-20). Heineman Educational Books.
- Töreyn, A. M. (2008). *Ses eğitimi temel kavramlar – ilkeler – yöntemleri*. Sözkese.
- Tutar, H. (2023). Nitel araştırma deseni belirleme ölçütleri ve gerekçelendirilmesi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 334-355. <https://doi.org/10.21180/iibfdkastamonu.1190123>
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi.
- Uzunkavak, M. Ç., & Gülnihal, G. (2019). Lise öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin metaforik algıları. *Atlas Journal*, 5(20), 481-494.
- Woody, R. H. (2002). Emotion, Imagery and Metaphor in the Acquisition of Musical Performance Skill. *Music Education Research*, 4(2), 213-224. <https://doi.org/10.1080/1461380022000011920>
- Yanar-Çelenk, A. E. (2019). *Genel müzik eğitimi alan öğrencilerin belirli kavramlara yönelik algılarının metaforik analizi*. (Tez No. 607552) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Yee, S. P. (2017). Students' and teachers' conceptual metaphors for mathematical problem solving. *School Science & Mathematics, 117*(3–4), 146–157. <https://doi.org/10.1111/ssm.12217>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yob, I. M. (2003). Thinking constructively with metaphors. *Studies in Philosophy and Education, (22)*, 127-138. <https://doi.org/10.1023/A:1022289113443>
- Zbikowski, L. M. (1998). Metaphor and music theory: Reflections from cognitive science. *Music Theory Online, 4*(1), 1–8.